

vedligeholdte japanesiske Kvarterer, er Modsætningen slaaende. Husene ere som oftest tækkede med Straa, have smaa Huller i Steden for Vinduer, lave, mørke Rum med et ophøjet Gulv, hvorunder der findes en Ovn, der ligesom i Mongoliet tjener til Sovelejets Opbedning. Af Bohave ser man, saa at sige, intet, og hvad man ser, er af det fattigste og mest primitive Udseende, kun det allernødvendigste til Livets Nødtørft uden Spor af eller Sans for Komfort, ikke at tale om den komplette Mangel af Luxus, selv i de bedre Klassers Huse. Hverken Kvinder eller Mænd bære Smykker.

Ligesom man i Korea faar Indtrykket af almindelig Fattigdom, saaledes opdager man ogsaa snart en fuldstændig Mangel paa Liv, og man leder forgæves efter saadanne uskyldige Glæder som f. Ex. omrejsende Skuespillere eller Gjøglere. Folket er forkuet, og som Følge deraf sløvt; det lever ikke, det vegeterer. Den eneste gangbare Mønt er et daarligt Kobberstykke (Cash), hvoraf der gaar omtrent 1200 paa en mexikansk Dollar. Det er indlysende, at dette Betalingsmiddelet er en Hindring for den almindelige Omsætning.

Den, som meddeler de ovenfor omtalte Forhold og Tilstande, lever kun en 18 Timers Sørejse fra Korea og har haft Lejlighed til at møde mange af Koreas Pionerer. Adskillige ere de Diskussioner, vi her have ført over Landets Fremtid, og efter disse at dømme synes den at være mindre lovende. Der synes at herske en uhyggelig Enighed om, at Korea er et baade lille og fattigt Land, at dets Hjælpekilder langt fra ere saa gode, som det blev udskreget lige efter Landets Aabning, at Vejene, hvor de overhovedet findes, ere elendige og ufremkommelige, at Befolkningen er i den Grad fattig, lad og forkuet under mange Aarhundreders Tyranni, at det vil tage lange Tider, før nogen grundig Vækkelse til det bedre

kan finde Sted. Forholdene ere, kort sagt, saaledes, at det for enhver, som søger dertil, bliver et Spørgsmaal, om det vil lønne sig at anbringe Kapital eller ihærdigt og møjsommeligt Arbejde i Korea. Dette er mørke Udsigter, men man bør dog huske paa, at de fremmede, som gik til Korea med Forhaabninger og Forventninger og som bleve bittert skuffede, ere lidt tilbøjelige til at male graat i graat og ikke at yde Landet fuld Retfærdighed. Det er meget for tidligt at dømme om Resultatet af Landets Aabning; hvad der behøves, er Tid, Taalmodighed, Arbejde og Kapital i Forbindelse med virksom Hjælp fra Regeringen, og lykkes det for Alvor at paavirke denne, da vil Koreas Udvikling sikkert gaa fremad, om end kun langsomt i den første Tid. Der sidder alt én fremmed i Kongens Raad, og det skyldes formentlig ham, at der allerede nu er indrettet et Toldsystem efter kinesisk Mønster; mange fremmede have faaet Ansættelse i dette Departement. Der er ligeledes oprettet et Par regelrette Dampskibslinjer imellem Kina, Japan og Korea, saa vel som en Tølegraffinje. Det var uheldigt, at Skinsygen imellem Kineserne og Japanerne 1884 bevirkede et blodigt Oprør i Seul og derved fremkaldte Gjæringer, som gjorde Tilstanden meget usikker og som ydermere afskrækkede fremmede fra at nedsætte sig i Landet; der er imidlertid for kort Tid siden afsluttet en Overenskomst, hvorefter baade Kina og Japan have forpligtet sig til at trække deres Kontingenter af Tropper tilbage fra Korea. Mærkeligt er det, at Missionærerne, som ellers altid ere Banebrydere i et hedensk for Civilisationen aabent Land, ikke endnu have givet Møde. — Hvorom alting er, staar det fast, at denne mystiske Nation har ladet Tæppet gaa op for alle skuelystne; men de fremmede, der for Eftertiden søge hertil, bør huske paa, at Scenen ogsaa her har den kjendte Indskrift: „Ej blot til Lyst“.

Om Havarmes Navne hos os,

af Ed. Erslev.

Alex. v. Humboldt gjør opmærksom paa*), at der som Minder fra ældgamle Tider i de forskjellige Sprog findes mange særkjendelige Udtryk for Bjærgformerne, Plantevæxten, Luftkredsen o. s. v., og han fortæller om

*) *Ansichten der Natur.* 3te Ausg. 1849. 1ster Bd. S. 319 og 338.

det Utal af Navne i arabisk eller i persisk paa de forskjellige Slags Sletter, Stepper og Ørkener, eller i gammelcastilliansk paa forskjellige Former af Bjærgmasserne. Den Side af Naturlivet i et Land, der er den vigtigste, giver sig ogsaa Udtryk i Landets Sprog, og dette er derfor rigt paa Ord, som betegne de forskjellige Afskygninger af en saadan Side. Undersøge vi f. Ex. de spanske eller

italienske Søkaart, undres vi ved at se disse Landes Fattigdom paa Navne for de forskjellige Slags Havarme. Hos os er det derimod helt anderledes. Vi have nemlig ikke alene en hel Del Udtryk for de forskjellige Former af Terrænet, men ogsaa for de forskjellige Slags *Indskæringer af Havet*. De mange, der give sig af med vore Stednavne, synes ikke rigtig at have Øje for, at Sproget ogsaa i dette Punkt bruger de forskjellige Udtryk paa en bestemt Maade, og dette gjælder ogsaa om vore Synonymikere. „I dansk Synonymik“ ved *P. E. Müller**) ere Forklaringerne af Navnenes Betydning paa vore forskjellige Havarme gjennemgaaende ligefrem urigtige.

Udtrykkene *Sund*, *Strøm* f. Ex. Bøgestrømmen, *Rende*, *Løb*, *Dyb*, *Gab*, *Bredning* trænge ikke til Forklaring. — Af de andre Navne betegne *Bugt* og *Vig* Indskæringer med afrundet Form og vid Munding, og tillige saaledes, at Bugten har større, Vigen mindre Omfang; for Resten er *Bugt* rimeligvis af senere Oprindelse hos os, og vi have vistnok faaet dette Ord gennem tysk, skjønt i gammel Tid. — *Nor* betegner ogsaa en Indskæring af afrundet Form; men Mundingen dertil er næsten helt til lukket, og man kan derfor sige, at Noret har Flaskeform; det er ellers klart nok, at vi fordem have haft mange flere *Nor* end i vore Dage, og at en Mængde af dem ere blevne til Moser og Enge. — Navnet *Fjord* betegner en Indskæring, der fra en bred Munding efterhaanden bliver smallere og smallere; man kan derfor ogsaa i Korthed sige, at den har Kileform, og hverken Køgebugt eller Travemündebugt kunne kaldes „Fjorde“, saaledes som *Forchhammer* gjør det**). Ved Limfjorden maa det ikke alene mærkes, at den ingenlunde er en „Fjord“; men ogsaa, at man altid siger „Limfjorden“, mens man ved vore andre Fjorde kan bruge Navnet i bestemt eller ubestemt Form, altsaa med „en“ eller uden „en“; hvoraf kommer det? Morsomt nok er det ellers for os Danskere at se Udlændinger, Tyskere, Franskmand, Engelskmænd, Italienerne o. s. v. i Geografer og Geologier bruge det, som de sige, „danske Ord“ Fjord; men den Betydning, de tillægge Ordet, er rigtignok helt anderledes end vor. I den udenlandske videnskabelige Verden anvendes nemlig dette Ord kun om Indskæringer med stejle Klippekyster, som f. Ex. paa den skandinaviske Halvø. Fremkomsten af disse Fjorde er tolket paa flere Maader, og Spørgsmaalet er ingenlunde klaret.

Nogle af vore Udtryk for Indskæringer af Havet

ere højst mærkelige, og hertil høre *Flaske*. Det findes oftere hos os som Navn for Enge eller Moser, men sjældnere som Navn for en med Enge omgiven Indskæring af Havet. *E. Madsen**) har sindrig oplyst, at dertil hører „en tredelt, fliget Form“, og at Ordet forekommer i Flaske-trøje, der „har sit Navn af, at de nedhængende Flige i Skjødets kaldtes Flasker“. — Om Ordet *Aal*, paa oldn. åll i Betydningen Strøm eller Strømseng, Vandrende i Enge, har Adjunkt *D. H. Wulff****) gjort det rimeligt, at det gjenfindes i Byen Aalborgs Navn, i det Limfjorden øst for Egholm danner et enkelt samlet og bugtet Løb, imedens den vest der for deler sig i mange Løb og Bredninger. Den nævnte Forf. oplyser tillige, at man aldrig har fanget mange Aal, men derimod nok mange Sild ved Aalborg; i Byens ældste Segl, hvoraf man har et Afttryk fra 1421, ser man vistnok en Borg, noget Vand og endelig to Aal, men det betyder selvfølgelig intet med Hensyn til Navnets Oprindelse. Alle de andre Forklaringer, man har givet af Aalborgs Navn, bør sikkerlig vige for den her omtalte.

Der er endnu et Par Udtryk, som fortjene at udhæves. For en Del Aar siden har *S. Rebstrup* sagt***), at man i jysk bruger Ordet „*Lovn*“ for „Lagune“, og efter *W. Dreyer*†) komme Navnene „Lovns“ (d. v. s. Lovnnes) og „Lovns Bredning“ deraf; dette Navn træffes baade i gammel- og i nyislandsk som „Lón [udtales lovn]“ og betyder ogsaa dér Lagune. Det henstilles, om der ikke er Grund for os til i Videnskaben at optage dette Ord i Steden for det italienske Laguna eller Lacuna, der kommer af lat. lacus. Paa *Joh. Mejers* Manuskript-kaart i det store kgl. Bibliothek staar „Lovens Sogn“, men „Lundø“, og paa *Jens Sørensens* Kaart i Søkaartarkivet „Lonshoved“ og „Lunø“. „Jungshoved“ ved Præstø hører nok herhen. — Et Navn, der, saa vidt vides, kun forekommer en eneste Gang hos os, er „*Anger*“; efter *Dr. O. Nielsen*††) er det gamle Navn for Vordingborg Bugt „Hvitanger“; i Norge findes det f. Ex. i Hardanger. Hvad Formen er af Havarme med dette Navn, kunne vi ikke oplyse.

*) Sjølandske Stednavne. Annal. for nord. Oldkynd. 1863. S. 203.

**) Aalborgs Navn og Vaaben. Samlinger til jydsk Historie og Topografi. 1ste Bd. 1866—67. S. 86.

***) Nogle Sagn fra Nibe og Løgstør Egnen. Saml. til jydsk Hist. og Topografi. 3dje Bd. 1870—71. S. 211.

†) Oldtids Minder i den vestlige Del af Rinds og Gislum Herreder. Saml. til jydsk Hist. og Topografi. 10de Bd. 1884. S. 188.

††) Topografiske Smaating. Hist. Tidsskr. 5te Række. 4de Bd. 1883—84. S. 729.

*) Udgaven besørget af *F. P. J. Dahl*. 1872. S. 523.

**) Bidrag til Skildringen af Danmarks geografiske Forhold. 1858.